

Sprawozdanie z cyklu konferencji na temat współczesnych wyzwań i problemów polityki migracyjnej, bezpieczeństwa w regionie oraz współpracy europejskiej

PAWEŁ TURCZYŃSKI

prof. UW, dr hab., Uniwersytet Wrocławski
e-mail: pawel.turczynski@uwr.edu.pl

Myśl przewodnią cyklu konferencji wyznaczyła aktualność poruszanych problemów podczas poszczególnych konferencji i seminariów naukowych. Jego cechą charakterystyczną, oprócz spójnej tematyki dotyczącej polityki migracyjnej i pełnoskalowej wojny w Ukrainie, jest kwestia bezpieczeństwa Polski i jej członkostwa w Unii Europejskiej (UE), a także analiza wyników wyborów do Parlamentu Europejskiego (PE). Cykl konferencji zaistniał w ramach współpracy dwóch jednostek naukowych: Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (KUL) oraz Uniwersytetu Wrocławskiego (UWr). Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi wzajemnej kooperacji był staż naukowo-dydaktyczny: dr Anety Bąk-Pituchy, dr Anny Szachon-Pszenny i dr Agnieszki Zaręby na UWr pod opieką prof. UW dr. hab. Pawła Turczyńskiego.

Cykl konferencji rozpoczęła Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Współczesne wyzwania migracyjne w Europie Środkowowschodniej”, która odbyła się 12 grudnia 2023 r. we Wrocławiu. Organizatorami konferencji byli: KUL, Instytut Studiów Europejskich UWr, Instytut Nauk o Polityce i Administracji KUL, Polskie Towarzystwo Studiów Europejskich Oddział Lubelski, Polskie Towarzystwo Studiów Europejskich Oddział Wrocławski. Otwarcia konferencji dokonali: dr hab. Maciej Cesarz, prorektor ds. studenckich UWr, dr hab. Beata Piskorska, prof. KUL, prorektor ds. studentów, doktorantów i rozwoju KUL, prof. dr hab. Robert Alberski, dziekan Wydziału Nauk Społecznych UWr. Konferencja miała charakter hybrydowy, podzielono ją na dwa tematyczne panele. Wzięło w niej udział 12 badaczy z całej Polski.

Pierwszy panel został zatytułowany: „Aktualne wyzwania polityki migracyjnej UE”. Obowiązki moderatora pełniła dr A. Zaręba (KUL), która wprowadziła uczestników w tematykę wyzwań migracyjnych oraz

naszkicowała aspekt historyczny inżynierii migracji. Jako pierwszy wystąpił prof. UW r dr hab. P. Turczyński, który zaprezentował założenia polityki migracyjnej UE. Drugą prelegentką była dr hab. Anastazja Gajda, prof. SGH. Zwróciła ona uwagę na rolę nowoczesnych technologii w polityce migracyjnej. Doktor Robert Staniszewski z Uniwersytetu Warszawskiego (UW) przedstawił założenia i wyniki badań w zakresie migracji w Polsce. Czwarty prelegent dr hab. Bartosz Smolik (UWr) poruszył kwestię wojny hybrydowej Rosji i jej wpływu na migrację. Panel zakończył się żywiołową dyskusją z udziałem studentów i prelegentów.

Drugi panel bezpośrednio poświęcony został „Zagrożeniom bezpieczeństwa na zewnętrznej granicy wschodniej UE”. Funkcję moderatora pełniła dr A. Szachon-Pszenny (KUL). Pierwszym prelegentem był prof. dr hab. Artur Gruszcak (Uniwersytet Jagielloński). W swoim referacie poruszył on aspekt granicy fińsko-rosyjskiej w kontekście zamknięcia przejść granicznych. W drugim wystąpieniu dr A. Szachon-Pszenny (KUL) zaprezentowała problem migracji na wschodniej granicy UE. Jako trzecia swój referat przedstawiła dr A. Bąk-Pitucha (KUL), prezentując stanowisko państw Grupy Wyszehradzkiej w sprawie kryzysu migracyjnego. Kolejnym prelegentem był dr Andrzej Szabaciuk (Instytut Europy Środkowej oraz KUL), który przedstawił aspekt hybrydowości działań oraz problem migracji w trakcie pełnoskalowej wojny w Ukrainie. Ostatni referat w niniejszym panelu wygłosił płk dr Ryszard Suduł (Akademia Zamojska). Autor omówił aktualną sytuację na wschodniej granicy UE. Panel zakończyła dyskusja z udziałem zaproszonych gości i studentów.

Drugie seminarium naukowe z cyklu konferencyjnego zostało zatytułowane: „Dwa lata agresji Rosji na Ukrainę – konsekwencje dla Ukrainy, Polski i świata”. Odbędzie się ono dnia 22 lutego 2024 r. w konwencji hybrydowej. Stacjonarnie zostało zorganizowane na kampusie Wydziału Nauk Społecznych UWr. Seminarium podzielono na dwa panele. Pierwszy odnosił się do uwarunkowań wojskowo-politycznych, drugi do gospodarczo-społecznych konsekwencji rosyjskiej agresji na Ukrainę.

Pierwszy panel „Wojskowo-polityczne konsekwencje rosyjskiej agresji na Ukrainę” moderowany był przez prof. UWr dr hab. Katarzynę Dojwę-Turczyńską oraz prof. UWr dr hab. P. Turczyńskiego. Panelista prof. dr hab. Przemysław Żurawski vel Grajewski (Uniwersytet Łódzki) przeanalizował problem wojny w Ukrainie w kontekście zmiany systemu bezpieczeństwa świata zachodniego (NATO i UE). Jako drugi wystąpił prof. dr hab. Tomasz Grzegorz Grosse (UW), który przybliżył problematykę

zmian geopolitycznych w Europie w czasie wojny w Ukrainie. Kolejny panelista dr hab. Bartosz Smolik (UWr) poruszył zagadnienie wpływu konfliktu w Ukrainie na militaryzację i rozwój sektora kosmicznego w perspektywie pierwszych dwóch lat wojny. W swoim referacie dr Grzegorz Klein (Akademia Sztuki Wojennej) omówił aspekt implikacji rosyjskiej agresji na Ukrainę dla bezpieczeństwa informacyjnego Rzeczypospolitej Polskiej. Panelistka mgr Marharyta Blyzniuk (UW) w ostatnim już wystąpieniu poruszyła zagadnienie „Zachodu” wobec wojny w Ukrainie. Panel zakończono ożywioną dyskusją i podsumowaniem.

Drugi panel „Gospodarczo-społeczne konsekwencje rosyjskiej agresji na Ukrainę” moderowany był również przez prof. UWr dr hab. K. Dojwę-Turczyńską oraz prof. UWr dr. hab. P. Turczyńskiego. Pierwszy panelista prof. dr hab. Adam Ambroziak (Szkoła Główna Handlowa) zaprezentował badania w zakresie wybranych ekonomicznie konsekwencji (dla Polski) członkostwa Ukrainy w UE. Kolejny panelista dr Piotr Pieńkowski (UWr), zwracając uwagę na problem Polaków i Ukraińców wobec wojny, poruszył takie zagadnienia, jak: aktywność społeczna, doświadczanie zmiany, poczucie zagrożenia. W trzecim wystąpieniu dr A. Szachoń-Pszenny (KUL) omówiła zagrożenia i wyzwania związane z nasileniem instrumentalizacji migrantów po wybuchu pełnoskalowej wojny w Ukrainie w wymiarze prawnym. W czwartym referacie dr A. Zaręba (KUL) wskazała na wymiar polityczny tych zagrożeń. W swoim wystąpieniu dr A. Bąk-Pitucha (KUL) dokonała analizy wymiaru międzynarodowego analizowanych wyzwań. Ostatni, piąty panelista mgr Michał Biela miał podsumowujący głos w dyskusji, który wybrzmiał jako: pełnoskalowa wojna w Ukrainie jest zagrożeniem, które koncentruje uwagę badaczy ze względu na swoją aktualność i geopolityczne znaczenie.

Trzecia konferencja z cyklu, czyli Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Bezpieczna Polska – bezpieczna Europa. Bezpieczna Europa – bezpieczna Polska” stanowiła odpowiedź na 20 lat obecności Polski w UE. Konferencja odbyła się w Zamościu dnia 24 kwietnia 2024 r. w formie hybrydowej i stacjonarnej. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Akademię Zamojską, Instytut Nauk o Polityce i Administracji KUL, Polskie Towarzystwo Studiów Europejskich Oddział Lubelski oraz UWr. Uroczystego otwarcia konferencji dokonał dr hab. Paweł Skrzydlewski, prof. AZ, rektor Akademii Zamojskiej, zaś z ramienia KUL – dr hab. B. Piskorska, prof. KUL, prorektor ds. studentów, doktorantów i rozwoju, prezes Polskiego Towarzystwa Studiów Europejskich Oddział Lubelski. Słowo wstępne wygłosił dr hab. Maciej Cesarz,

prorektor UWr. Konferencja została podzielona na pięć tematycznych paneli, miała charakter analityczny oraz praktyczny. W konferencji wzięli udział przedstawiciele administracji samorządowej, zarówno z Polski, jak i z Ukrainy. W wydarzeniu uczestniczyło 36 badaczy oraz studentów z różnych ośrodków badawczych – krajowych i zagranicznych.

W pierwszym panelu głos należał do przedstawicieli samorządu terytorialnego. Polskę reprezentował Wojciech Żukowski, burmistrz Tomaszowa Lubelskiego, który analizował problem Euroregionu Roztocze jako czynnika rozwoju; Litwę – Regina Markiewicz, kierownik Wydziału Oświaty i Sportu Samorządu Rejonu Solecznickiego (LT), która przedstawiła polskie szkoły w Rejonie Solecznickim na Litwie; Ukrainę – Oleg Volsky, burmistrz Żółkwi, który przybliżył współpracę transgraniczną z perspektywy samorządu Żółkwi w Ukrainie, oraz Iwan Iwanusa, burmistrz Rawy Ruskiej, który zaprezentował znaczenie odbudowy połączenia kolejowego Rawa-Ruska–Hrebenne jako drogi do Europy. W trakcie dyskusji poruszono wiele aspektów dotyczących wejścia Ukrainy do UE, stanu jej przygotowań i aktualnej sytuacji administracyjnej.

Pozostałe cztery panele zostały podzielone na dwa panele badawcze, w których przedstawiciele ośrodków naukowych prezentowali swoje badania w zakresie współczesnych wyzwań i zagrożeń bezpieczeństwa regionu, zjawiska migracji, wschodniej granicy UE, oraz dwa studenckie, koncentrujące się wokół zagadnień europejskich struktur bezpieczeństwa, NATO, znaczenia funduszy unijnych.

W konferencji brali udział badacze zarówno z polskich ośrodków akademickich: Akademii Zamojskiej, KUL, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu, Akademii Sztuki Wojennej, Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie, Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Akademii Górnośląskiej im. Wojciecha Korfatego w Katowicach, Szkoły Głównej Handlowej, UWr, jak i zagranicznych: Narodowego Uniwersytetu „Akademii Ostrogskiej” w Ostrogu, Państwowego Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie, Uniwersytetu Technicznego w Azerbejdżanie.

Międzynarodowa konferencja poświęcona 20-leciu członkostwa Polski w UE przerodziła się w analizę uwarunkowań bezpieczeństwa regionu. Stała się punktem wyjścia do nowych analiz i podjęcia wyzwań wynikających z architektury bezpieczeństwa.

Ostatnie seminarium naukowe w cyklu konferencyjnym zatytułowane „Wybory do Parlamentu Europejskiego: wyniki, ich przyczyny

i możliwe konsekwencje” odbyło się w formie hybrydowej dnia 12 czerwca 2024 r. Organizatorami były Instytut Studiów Europejskich UWr oraz Instytut Nauk o Polityce KUL. Moderacja seminarium przypadła prof. UWr dr. hab. P. Turczyńskiemu. Seminarium otworzył dr hab. Piotr Grabowiec, dyrektor Instytutu Studiów Europejskich UWr. Pierwsza prelegentka dr A. Zaręba (KUL) wprowadziła w problematykę frekwencji wyborczej do PE, jej fluktuacji i znaczenia. Jako kolejne zabrały głos: prof. UWr dr hab. K. Dojwa-Turczyńska i dr hab. Joanna Wardzała (UWr), które poruszyły kwestię opinii Polaków na temat członkostwa w UE: wczoraj i dziś. Wystąpienie prof. UWr dr hab. Małgorzaty Michalewskiej-Pawlak dotyczyło następującego zagadnienia: wybór do PE a rewizja założeń Europejskiego Zielonego Ładu. W swoim referacie dr A. Szachon-Pszenny (KUL) podzieliła się wynikami badań na temat praw obywatela UE jako wprowadzeniem do problematyki PE. Ostatnie wystąpienie dr A. Bąk-Pituchy (KUL) dotyczyło dynamiki współpracy Grupy Wyszehradzkiej (V4) na płaszczyźnie unijnej w kontekście wyborów do PE, zawierało eksplanację tychże wyników, a także stanowiło wyjście do końcowej dyskusji.

Wszystkie cztery inicjatywy konferencji i seminariów pokazują z jednej strony różnorodność badawczo-analityczną dwóch współpracujących ośrodków, z drugiej spójność z aktualnymi wyzwaniami i zagrożeniami współczesnych stosunków międzynarodowych.

